

Inchoata Beatitudo Viatorum Fidelium

Tubingae

Pfaff, Johann Christoph

Theol 4° 00734-735 (35)

https://dhb.thulb.uni-jena.de/receive/ufb_cbu_00013476

urn:nbn:de:urmel-83e03379-ac35-4133-9dca-984c8231ff1c1-00012693-016

Lizenz: <http://rightsstatements.org/vocab/InC/1.0/>

INCHOATA
BEATITUDO
VIATORUM ³⁵
FIDELIUM,

Quam
ΣΥΝ ΘΕΩ.

Sub PRÆSIDIO

JOH. CHRISTOPH. PFAFFII,
Theol. D. & P. P. p. t. Fac. Decani.

Pro virili tuebitur

M. THEOPHILUS MÄNNER,

Wangensis, S. S. Theol. Studiosus.

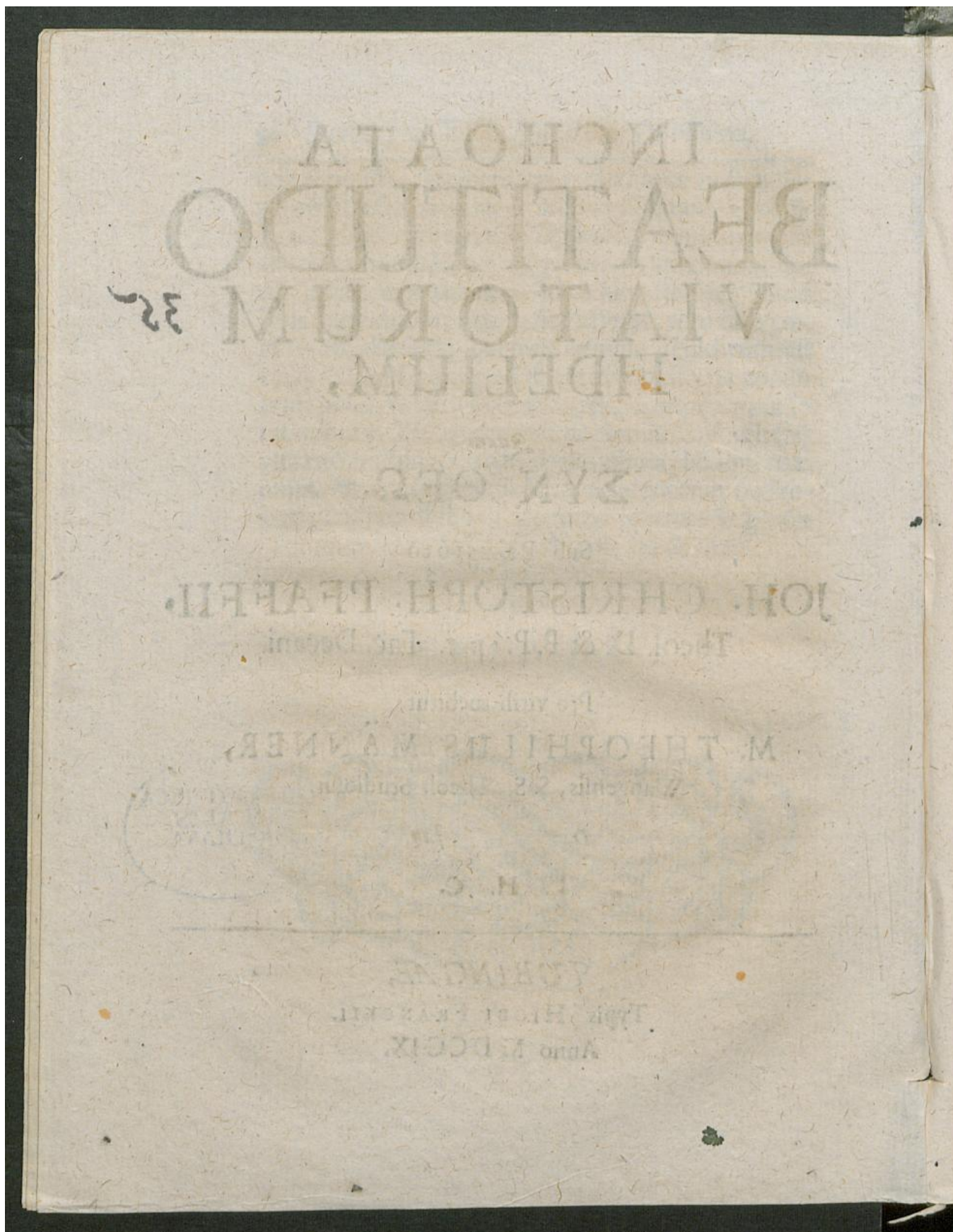
D.

7^{an.}

L. H. C.

BIBLIOTHECA
DUCALIS
GOTHANA.

TUBINGÆ,
Typis HIOBI FRANCKII.
Anno MDCCIX.

urn:nbn:de:urmel-83e03379-ac35-4133-9dca-984c8231ff1c1-00012693-028

Q. D. B. V.

Quæritur :

An & quæ, qualis, quanta Beatitudo
in Viatorem cadat fidelem ?

I.

Uò altiùs omnes sensus omnemque Rationis
nostræ captum Vitæ æternæ Myſterium ex-
cedit, 1. Cor. II, 9. eò facilior circa id mentis
humanæ lapsus eſt, eò major Theologorum
diſſenſus, eòque plura inde & redundant opi-
nionum divortia. Nonnulli enim in de-
fectu peccant, qui credenti vix quid præter juſtificationem
ſpemque boni demùm futuri in hâc mortalitate largiun-
tur, ut J. Piſtorius ac S. Epiſcopius, qui ex duobus agit in
1. Joh. III, 2. indiſciis, primò, quòd fruitio illa aliquando
danda dicatur alibi, ac diſertè tanquam olim futura pro-
mittatur, unde nondum adeſſe colligit, nec de gradibus
perfectioris fruitioſis ullibi fieri mentionem, addit. Por-
rò adoptionis ſpem præſenti fruitioſi opponit ex Rom.
VIII, 24. Denique ab oppoſito argumentatur, quòd &
mors & condemnatio in Scripturis ceu jam facta ac in-
fidelibus inflicta legatur, quibus tamen condemnationem
tribuere actu competentem temerarium ſit ac ineptum.
T. II. fol. m. 285. b. Verùm fruitio promittitur ut danda
ac futura non ſimpliciter, ſed quoad futurum tantùm com-
plemen-

A 2

plemen-

plementum atque gradus, quos homo Arminianus frustra negat, ex eodem quippe, quem allegat ipse, loco conspicuos, ubi Paulus utrumque connectit, & Spiritus primitias (en beatitudinis gradum) & spem, futuræ scil. Liberationis corporis *ψ. 23.* Unde tanta quoque, ut Musæus de Conyſ. Disput. III. *§. 138.* loquitur, fidei atque spei necessitudo est, ut fides per ἐλπιζομένων ὑποψυσιν definiatur, Ebr. XI, 1. E contrario, vermes Conscientiæ immortales, tormentum Belial & iræ divinæ acerbissimus sensus quid aliud sunt, quam æternæ mortis primordia? Quæ tentatis, obsessis, desperabundis &c. negare, magis temerarium est ac ineptum, quàm assignare. *vid. B. Bayeri Disput. de Præiustæ æternæ damnationis.*

II.

Pistorio vel solus ille B. Menzeri discursus sufficiat: *Porro illa Pistorii sententia, salvari nos demùm post mortem (ubi de secundâ justificatione loquitur, non de plenâ perfruitione salutis in vitâ æternâ, de quâ nemo dubitat, post resurrectionem demùm habere locum) contradicit è diametro his clarissimis Scriptura testimoniis, Act. XV, 11. Per gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus nos salvatos esse, σωθέντες. Rom. XI, 5. Reliquia salva facta sunt (ita legit vetus interpretatio Latina, à quâ Pistorio recedere non est integrum per Concil. Trident. Decretum Sess. 4. de Canonicis scripturis,) Eph 11, 8. Gratia salvati estis, σωσωμένοι ἐστέ per fidem, non ex operibus. 1. Tim I, v. 9. Qui salvavit nos σώσαται & non secundum opera, sed secundum propositum & Gratiam suam. Tit. III, v 5. Non ex operibus iustitiæ, quæ fecimus nos, sed secundum misericordiam suam salvos nos fecit ἐσώτη; De primo suo adventu Christus: Non veni, inquit, perdere animas hominum sed salvare. Luc. IX. v. 56. Tom. 11. p. 1641. a.*

III.

In excessu peccant cum Anomæi veteres, tum novelli
Fana-

Fanatici, Georg. Keith. &c. quibus, quòd in viatorem fidelem Beatitudo & gloriosa, visioque Dei immediata cadat, videtur, sed mors iis silentium imponit, quin & Scriptura passim contradicit, Joh. I. v. 18. VI, 46. 1. Cor. XIII, v. 12. 2. Cor. V, 7. 1. Tim. I, 17. VI, 15. 16. Deus quidem nec per ænigmata somniorum, nec per figuras visionum, ut cum Prophetis minoribus, Num. XII, 6. 7. 8. sed à facie (humanâ ad tempus assumptâ) ad faciem, ut amicus cum amico, cum Mose contulit, Ex. XXXIII, 11. essentia tamen immediatè obtuendæ copiam nunquam fecit, sed petenti potius denegavit, respondens: Non poteris videre faciem meam, nemo enim videbit me & vivet, à posteriori me videbis, meam verò faciem videre non poteris, Ps. 18. 20. 23. Deinde, quos Deus justificavit, hos & ἐδόξασεν, glorificavit, Rom. VIII, 30. nondum tamen consummatè, sed tantum inchoativè, nam *glorificatio illa filiorum Dei in hac vita suum habet initium, teste Paulo, nos omnes relectâ facie gloriam Domini in speculo intuentes ad eandem imaginem trans formamur à gloriâ in gloriam, tanquam à Domini Spiritu. 2. Cor. III, 18. Et Gloria & Dei Spiritus super sanctos requiescit. Hastenus Winkelmannus Dispp. Giss. T. VII. §. 72. p. 140.*

IV.

Nos in mediâ itaque viâ, quam jam pridem in supplementis Synops. Thummij p. 575. & 576. inivimus, adhuc perstantes, quòd in Viatorem fidelem Beatitudo cadat vera, nondum tamen gloriosa ac consummata, asseveramus. Quam beatitudinem (inchoatam) stimulum ac suave incitamentum Victoriæ potius prosequendæ dixeris, quam brabeum (perfectum) ante victoriam (consummatam) quod & B. Ursinus jucundè explanat: *Hoc est Manna illud absconditum vincentibus promissum, Ap. II. 17. inquit, quod quam-*

A 3

vis

*vis plenè gustandum triumphantibus in Cælo repositum sit, in-
zerim tamen strenuè militantibus etiam prægustandum prabe-
tur, ut & hîc certius vincant, & post victoriam iterum ani-
mosius pugnent, dum pugna & victoria semper alternantur.
Psal. 31. v. 20. Libr. IV. Melet. pag. 463. Confer Ps. LXXXIV, 8.*

V.

Paradoxa hæc Beatitudo, utut tot tantisque adversis
obnoxia ac circumvallata sub cruce adhuc lateat, haud ta-
men adeò ἀδέμνηστος est, quin VII. potissimùm argumento-
rum fulcris, Divinæ nimirum Redemptioni, Dilectioni, Re-
generationi, Justificationi, Mysticæ unioni, Imaginis divi-
næ Restaurationi, undequaquæ autem Scripturis innitatur,

VI.

Nam I. jam nos Deus ἔσωσε salvavit per Lavacrum
Regenerationis Tit. III. 5. ad quem locum Calovius: *Præ-
stat etiam de aliis dicere, quod salvârit eos Deus, etsi nondum
æternam beatitudinem, quæ Patria est, consecuti, sed insta-
tu Viatorum adhuc sint, non tantum, ob certitudinem futu-
ra beatitudinis, sed etiam ob ἀεὶ ὄντα καὶ ἀεὶ πόλιν ejusdem
in hac vitâ, & quod omnia, ex quibus beati amodò esse
queant, possideant, ac solum restet, ut per mortem ceu ja-
nuam vitæ in beatitudinem penetrent, idè de fidelibus in se
credentibus ait Christus, quod transferint de morte in vitam.
Joh. V, 24. Part. IV. Bibl. III. fol. 1076. b.*

VII.

II. Jam fideles sunt σεσωσμένοι, salvi facti, Eph. II,
5. 8. jam sunt beati, Matth. V, 3. II. XVI, 17. Luc. I, 45.
VI, 20. XI, 28. Joh XIII, 17. XX, 29. Rom. IV, 7. 8.
I. Pet. IV, 14. Jac. I, 25. Ap. I, 3. XVI, 15. XXII, 7, 14.
jam vitam æternam credens ἔχει, habet. Joh. III, 36. V, 24.
VI, 40. 47. 54. I. Joh. V, 12. 13. 20. Unde Gerhardus:
Novum non est in Scripturis, de credentibus etiam in hac vi.

12

tâ pradicari, quòd habeant vitam aternam, tum quia in Christo vitam aternam spe minimè dubiâ obtinent, tum quia initia & ἀρχὴν sive ἀρχὴν quandam vita aterna etiam in hac vitâ experiuntur in Harm. Ev. f. m. 1630. & fol. 1638: Vita aterna hîc habetur inchoativè per cognitionem fidei, in futuro seculo perfectè obtinebitur per visionem divina faciei. Sic ergò erit sensus: Hoc modo ac medio homines red- duntur vita aterna participes, si Te verum Deum & uni- genitum Filium tuum constitutum Mediatorem rectè agno- scunt, & in eum credunt, ac quod per fidei cognitionem in illis inchoatur, illud aliquando per visionem intuitivam ac beatificam in ipsis confirmatur, quia vita aterna nihil aliud est, quàm perfectâ Dei & Christi visio. Jam cognitio Pa- tris solius Dei, missique ab ipso Filij ^{ἐστὶν} est vita æterna, Joh. XVII, 3. Hæc cognitio, inquit noster Brentius, affert aternam vitam, imò est ipsa vita aterna, nostra felicitas ac bea- titudo. Non est autem sentiendum, quòd p̃y in futuro secu- lo consequantur aternam vitam, sed quod cognitio Christi æ- ternam vitam ita afferat, ut eâ tam in hoc, quàm in futuro seculo fruamur, & paulò post: possidemus etiam in hac mor- tali vitâ non mediocrem partem immortalitatis & aterna vitæ. Tom. VI. fol. 674. Novimus quidem enallagen tempo- ris Scripturæ S. valdè esse familiarem, non sequitur ta- men, E. illa & in specie in allegatis dictis fideli vitam æternam in præsentî vindicantibus locum habet, pari a- liàs ipsa forsânve majori specie iis quoque dictis intentari posset, quæ credenti æternam salutem promittunt in fu- turo. Matth. X, 22. XXIV, 13. Marc. XIII, 13. XVI, 16, Roman. IX. v. 27. 1. Cor. III. v. 15. 1. Timoth. II. v. 15. Præsertim cum futurum non semper rei μελλοσίου, sed frequentius continuationem ejus jam existentis ac perse- verantiam notet. Ps. XXIII, 6. Matth. XVI, 18. 1. Cor. XIV,

XIV, 15. sic & illud σωθήσεαι pari jure traheres ad salutem in fideli manentem, uti è contrario πρόσκαιρος in se vitam æternam habet non manentem. 1. Joh. III, 15.

VIII.

III. Jam fideles sunt filij Dei, 1. Joh. III. 3. & hæredes, Rom. VIII, 17. quales utique parentum quadrâ actu vivunt, bonisque paternis jam tum fruuntur. Jam credens est sponsa, quæ Christum cognovit. Hos. II, 19. 20. unus cum Domino Spiritus jam facta 1. Cor. VI, 17. Agni enim nuptiæ jam venerunt. Ap. XIX, 7. Unde ei tanta quoque jam proles, Ez. XVI, 20. XXIII, 37. Jam fideles sunt θεῖας κοινωνοὶ φύσεως. 2. Pet. I, 4. Jam in iis Christus existit, 2. Cor. XIII, 5. Jam in ipsis vivit, Gal. II, 20. Jam in illis Regnum ejus viget, Luc. XVII, 21. Jam in eis Spiritus Christi habitat, Rom. VIII, 9. atque clamat, Gal. IV, 6. Jam amor Dei in ipsorum corda effusus est, Rom. V, 5. Quid arctiorem Summi Boni unionem ac possessionem infert, si hæc non important?

IX.

IV. Jam nos fideles cognoscimus ex parte, 1. Cor. XIII, 9. & 12. pars autem à toto materialiter seu secundum substantiam non differt, sed tantum perfectionis gradu, quæ & Quenstedtij Observatio: τὸ ἐκ μέρους ex parte notat cognitionis nostra in hoc seculo imperfectionem, unde & τὸ τέλει perfectum ipsi opponitur v. o. System. Part. I. fol. 8. b.

X.

V. Jam Multi virtutes futuri seculi gustarunt. Eb. VI, 5. Per virtutes futuri seculi non Miracula Novi Testamenti, utpote præsentis potius quàm futuri (præsertim Christum denuò crucifigentibus, v. 6.) sed longè commodius ea intelligimus, quæ, in contradistinctione ad verbum Dei nobis præsentissimum, demùm mortalitatem hanc

hanc plenius insequenrur, eaque propter seculi futuri nomine & alibi veniunt. Matth. XII v. 32. Eph. I. v. 21. *γῶσις* verò non nisi veram objecti perceptionem notat. Ps. XXXIV, 9. & Prov. XXXI, 18. Eb. II, 9. 1. Pet. II, 3. Uti vicissim, ubi gustus negatur, vera quoque objecti perceptio negatur. Matth. XVI, 28. Luc. IX, 27. Joh. VII, 52. Sic τὸ γινώσκειν S. Schmidio quoque est *verissima ipsarum rerum seu virtutum harum participatio, non analogum quid, aut imago tantum quadam & delibatio, licet gradus perceptionis in alterâ vitâ excellentior longè futurus sit. Sanè pax, gaudium, quin & Justitia inchoata, verissima bona sunt, nec ratione substantia alia quàm in alterâ vitâ futura sunt. Sed quare, inquis, Apostolus non potius dixit virtutes hujus seculi, quàm futuri seculi? Potissima, inquam, ratio est, quòd Apostolus dicere & ostendere vult, quòd ad eos, de quibus hic loquitur etiam vita aeterna pertineat, nisi quòd malitiosè eam repudiant. Sanè enim substantialia vita aeternæ bona, quibus in hac vitâ etiam in aliquo gradu conferuntur, ad eos etiam ipsa vita aeterna pertinet.* p. 606. Qualis regni Epulique cœlestis promissis & Paulo obtigit in raptu, 2. Cor. XII, 2. & Petro in Monte, Matth. XVII, 4. Nam *ubicunq; Deus sensum aeternæ beatitudinis exhibet, judice Æ. Hunnio, ibi esse regnum Dei, imò Cælum indubiè statuamus. Apostoli in monte Galilæa vident regnum Dei, cum virtute vident filium hominis venientem in regno suo. Ita enim hanc visionem Dominus ipse interpretatus est, cùm de eâ adhuc futurâ vaticinans diceret, esse quosdam, qui non gustaturi sint mortem, donec videant filium hominis venientem in regno suo. E. verè ibi fuerunt in regno cœlesti. Regnum igitur Cælorum est ibi, ubi se offert Divina Bonitatis manifestatio. Regnum Dei est intra nos. Regnum Dei est Justitia, pax & Gaudium in Spiritu S. E. qui justificati pacem & gaudium in cordibus suis persentiscunt, sunt in Regno Dei.* Tom. III. fol. 391.

B

XL

XI.

VI. Jam fideles habent primitias Spiritûs, Rom. VIII, 23. quæ pars utut exigua totius proventus & ejusdem cum decimis ac integrâ messe substantiæ. Sic & Calovius: *Primitia illæ Spiritûs Sancti, quæ hic in nos conferuntur, portiuncula sunt quadam donorum nobis olim communicandorum, & simul indubitatum testimonium de plenariâ cælestis felicitatis hereditate consequendâ.* Bibl. III. Part. IV. fol. 431.

XII.

VII. Jam fidelibus Deus dedit arrhabonem Spiritûs, 2. Cor. V, 5. Eph. I, 14. Gerhardus observat cum piis veteribus, *quod Spiritus S. non dicatur simpliciter pignus, sed arrha seu arrhabo salutis nostræ, quia redditâ pecuniâ mutuo acceptâ restituitur pignus, arrha autem soluto integro pretio non redditur, cùm sit pars pretij, quod non est auferendum sed complendum.* Ut ex Augustino annotat Thomas in Comment Eph. I. L. d. Vitæ & Et. §. 39. f. m. 280. b.

XIII.

Accedit magnus nostræ quoque Ecclesiæ consensus. Apologia A. C. enim Evangelium vocat *inchoationem vite æternæ in cordibus fidelium* pag. 216. quod pag. 259. reperit, *Evangelij prædicatione inchoari novam ac æternam vitam in nobis.* Quo pertinet & scitum illud Bernhardi: *Quicquid olim præparavit ac inchoavit Gratia, tum absolvet ac perficiet Gloria.*

XIV.

Ex Martini Lutheri latifundiis unum ac alterum addere flosculum juvat: *Nun leben solche Heilige nicht allein in jenem Leben / sondern fahen hier an im Glauben / und wo Glaube ist / da ist auch ewiges Leben angefangen.* Tom. V. fol. 187. b. nec non fol. 659. *Ich hab das ewige Leben vorhin / krieg ichs hier auf Erden nicht / so überkommichs dort nimmermehr / sondern hier in diesem Leben muß es erlangt und erkriegt werden.* Maximè autem Tom. III. Jen. fol.

fol. 436. scribit: *Regnum fidei & futura vita differunt non ad rem, sed tantum ad modum rei. Nam qui crediderit, is jam habet remissionem peccatorum, habet vitam, eamq. eternam.* Gemella sunt Martini illa alterius, scil. Chemnitij: *Nec verum est, aliam esse beatitudinem & salutem, quæ in extremo judicio manifestabitur, quam quæ nunc fide accipitur. Salvi enim sumus, sed spe, & tantum manifestatio superest.* L. d. Operibus Leg. T. II. f. m. 279. b.

XV.

Dissentire quidem à nobis Magni illi Ecclesiæ nostræ Duumviri videntur alicubi, Gerhardus & Calovius. Uterque tamen noster est. Ille enim satis perspicue L. d. Vit. Æ. §. 7. *Vita aeterna inchoative & imperfecte hic habetur cognoscendo Deum per fidem, habetur autem in Cælo perfecte, cognoscendo Deum per visionem & §. 37: Summus vita aeternæ thesaurus jam dum in hac vita est in piis sed absconditus, in novissimo die sequetur revelatio, inde gloria vita aeterna dicitur* μελλου αποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς Rom. VIII, 18. ac vita nostra dicitur abscondita cum Christo in Deo. Col. III, 3. cum autem Christus apparuerit vita nostra, tunc & nos cum ipso apparebimus in gloriâ v. 4. Filij Dei sumus, sed nondum apparuit, quod futurissimus, 1. Joh. III, 2. f. m. 254. & 278. Nec secus quid habent illa Calovij: *Vera Vita, quæ ex Deo est, Eph. IV, 18. quæ Christus & Deus ipse est, 1. Joh. V, 20. Joh. XIV, 6. quæ mera salus ac beatitudo est, & hic in regno gratiæ inchoatur, ibi in regno Gloriæ consummabitur.* System. Tom. XII. pag. 279.

XVI.

Idem συμφωνως etiam perhibent Broch. Syst. P. II. f. m. 630. Tarnov in Joh. p. 2084. Walter Miscell. p. 386. Feurborn, Oper. p. 746. 748. Antioch. p. 307. Dispp. Giesl. T. VII. p. 404. Hulfem. Calixtinisch Gewissh. pag. 642. Disp. d. Neceff. B. O. p. 22. 126. Rappolt Oper. I. p. 265.

B 2

J. F.

J. F. König Th. Pos. p. 62. Dn. D. Fecht, Syllog. Disp. XII. quorum omnia ac singula verba pagellarum angustiae non capiunt, evolventi tamen patebit, tantos Theologos nec ἀνύψως, nec securius, nec de Beatitudinis tantum certitudine, nec tantum μετὸνυμνῶς de salutis causis pro ipso effectu fuisse locutos. *Qui habet filium, habet vitam quidem in causâ, non tamen otiosâ sed operosâ*, uti pridem respondit S. Schmid. *Habet enim filium, qui est causa vitæ aeternæ meritoria, & operatur in credente vitam in hoc seculo, donec in altero perficiat. Quod amplius patet à contrario, qui non habet filium, tanquam causam vitæ aeternæ, etiam nec habebit, nec habet vitam aeternam, sive inchoativè sive perfectè.* In. 1. Job. p. 542. 543.

XVII.

Jam paucis quoque, quæ ob stare videntur, dilui oportet. 1. Nunc quidem cernimus per speculum, tunc autem ad faciem. 1. Cor. XIII, 12. *Nondum tamen evictum, visionem ocularem à speculari* (præsertim per perspicillum factâ) *specie differre* &c. inquit acutissimus Dannenhauer in Hod. p. 1404. & Hodom. Pap. II. pag. 160. Nec nos concipere possumus, quâ mediatum ac immediatum statim differat essentiâ, quam causa tamen organica (utpote extrinseca) non ingreditur? Quâ visio mediata seu oculo armato facta, quando remoto perspicillo continuatur, mox à semetipsâ essentialiter differre incipiat? Quâ diversus œconomix modus rem variet ipsam? Posito etiam non concesso, fidem in viâ à visione in Patriâ differre essentialiter, exinde tamen differentia pariter essentialis Beatitudinis in hâc vita inchoatæ & in alterâ consummatæ nondum resultat, uti subtilissimis Theologis V. & N. Testamentum est unum essentiâ idemque, etsi in illo sanguis fœderis pecunius, in hoc Theandricus infinitis distent parasangis, adeoque essentialiter quoque differant. Quò redeunt & profun-

dissi-

diffimorum Theologorum ἀντιβασιτοῖς, Dorſchei ac B. Oſiandri, quorum ille ad Concil. Nicæn. de Cœnâ pag. 180. reſpondet *per ſpeculum & Enigma N. T. videre dicimur, non propter cognitionis modum per typum & umbram, ſed propter cognitionis gradum, qui eſt inter fidem & claram viſionem.* Hic verò Noſter Part. V. Colleg. Syſt. p. 339. ſequentia reponit: *a. Viſio Dei principaliter conſiderata conſiſtit in Intellectu; ſi autem imago divina reſtauratur in hac vitâ, etiam in Intellectu & quidem primum, non ſimpliciter viſio Dei deneganda hominî eſt in ſtatu viæ. B. Paulus viſionem Dei in hac vita inchoare diſertè docet, quando 2. Cor. III, 18. dicit, nunc in nobis ſeſepandie claritas Domini reſectâ facie, & clarificamur & transformamur in illâ imagine è claritate in claritatem. Viſionis itaq; beatificæ initium aſſerit Paulus jam in hac vitâ; & ne ſpecie diverſam viſionem ſubſequenturam eſſe opinemur, prævenit aſſerendo identitatem imaginis ſub graduum intenſione. γ. Modus non variat rem, ſed ſub diverſitate idem ſupponit. 2. Beatitudo dupliciter accipitur, aut in quantum dicit ſummum illud in beatitudine & principale; aut in quantum dicit eſſentiale & formale beatitudinis; priori modo beatitudo conſiſtit in viſione Dei, illâ ſcilicet, quam expectamus, poſteriori autem modo non in illâ viſione conſiſtit, quam expectamus.*

XVIII.

II. Imperfectum κατὰ γινώσκω quidem, 1. Cor. XIII, 10. num verò ſecundum ſubſtantiam? Vox κατὰ γινώσκω non ſemper abolitionem ſubſtantię multò minùs ejus annihilationem, ſed ſæpiùs ſolam ſtatûs, uſûs, imperfectionis &c. ceſſationem, vel ſimile quid importat. 1. Cor. VI, 13. XIII, 8. XV, 24. Eph. II, 15. Quid enim? Num terra Luc. XIII, 7. Dei fidelitas Rom. III, 3. Lex 31. promiſſio IV, 13. Gal. III, 17. Galatæ V, 4. quoad eſſentiam annihilari dicuntur? Quemadmodum itaque Paulus adultus poſuit τὸ τῆς νῆτιος γ. II.

B 3

equi-

equidem non substantialia sed tantum accidentalia, *quemadmodum*, inquam cum Musculo s. h. l. *videlicet λογικὸν illud quod habent pueri, in se non aboletur per virilem aetatem, sed magis completur ac perfectius redditur, aboletur verò illius imperfectio: Sic & ipsa scientia Dei in se manente abolebitur illius imperfectio, ubi perfectionis tempus advenerit.* fol. 521. Sic nec fides abolebitur secundum essentiam, quæ mens quoque Gerhardi est ac sententia L. d. Vitæ Æt. §. 149. f. m. 355. *Etsi fides nostra desinet, ratione expectationis futurorum & inconspicuum donorum (nam in presenti tam omnia habebimus & videbimus, adeò ut Deus sit omnia futurus in omnibus 1. Cor. XV, 28.) 1. Cor. XIII, 8. 1. Joh. III, 2. Ebr. XI, 1. non tamen cessabit ratione notitia, assensus & fiducia simpliciter, quia notitia nostra erit major, assensus firmior & fiducia solidior, nempe ab omnibus impedimentis & tentationibus immunis & cum gloria Dei, omnium sanctorum visione aeternum conjuncta.* Hæc Hane Kenius de Justif. Disp. IV. th. 50.

XIX.

III. Beatitudo quidem (consummata) est æterna, ἀφάρτητος, ἀμάραντος, περιμένη ἐν ἑρανοῖς. 1. Pet. I, 4. inchoatæ tamen initia in hanc jam vitam cadunt, ubi abrumpi possunt, ut Pauli raptus 2. Cor. XII, 4. de quo videtis Herwarti Disp. p. 149. & Huls. Brev. Suppl. C. XVI. §. 3. p. 459. unde à negatâ duratione ad negandam rem ipsam non valet consequentia, aliàs nec sanctitas, quâ Protoplasti exciderunt, vera unquam fuisset, quo ipso veritatem & fidei περὶ καίρων contra Reformatos passim vindicamus.

XX.

IV. Posito denique Stephani Prætorij Gazophylacium esse librum suspectum, quin & à Facultate Theologicâ Jenensî pridem damnatum, Part. III. Decis. Richteri f. 163. b. inde tamen nondum sequitur, nihil inibi auri, nihil argenti,

ti, nihil gemmarum sed meras stipulas esse fanaticas. Nos quidem fanaticos in oculis non gerimus, ad veritatis tamen Phœbum, quod is & aliis illucet, ob id cœcutire nolumus. Ille itaque Prætorius Viatori fideli beatitudinem vindicat aut gloriosam atque plenam, aut tantum inchoatam, spirituales ac gratiosam, si prius, quod ei quidem Calov. Syst. T. X. p. 606. & Olearius in Isag. p. 1384. imputare non dubitant, noster non est, sed à nobismet potius ipsis in Keithio supra §. 3. refutatus. Si posterius, quod quidem libellus ex Prætorii scriptis à M. Statio concinnatus prodit, nimirum p. 121. docet: Daß wir hier die bona gratiæ ac vitæ schon empfangen haben/ biß wir dort die bona gloriæ ac patriæ auch erlangen werden. Wann man spricht/ ich glaub an den H. Ern Jesum Christum/ daß Er sey Gottes Sohn und mein lieber Herland / der sein Blut für mich vergossen/ und bin getaufft: Derowegen so bin ich seelig hie inchoativè, dort completivè. Porro p. 130. asseverat, daß diese himmlische Gütter an uns jetzt noch wohl zugedeckt seyn: Aber am Jüngsten Tage so herfür leuchten werden/ daß man sich darüber verwundern und entsetzen wird. nec non p. 476. Nicht zwar als hätten wir die Göttliche Majestät nicht schon hinweg / sondern daß sie noch nicht aufgedeckt ist / und in ihm in der Hoffnung begraben liegt. Nec minus pag. 492. Die Weißheit und Freude Christi seynd auch wohl in uns / aber sie halten sich noch heimlich und erzeigen sich schwächlich. Maximè autem p. 746. Es ist zweyerley ewiges Leben; Eines/ wann Gott unsere Seele lebendig machet/ durch sein Wort und Geist/ welches geschiehet in diesem Leben. Dann wer sich aufs Wort des Evangelij begibet / und es wohl beherziget / und den H. Geist anruffet / der wird durch denselben Geist innwendig also erleuchtet und erfreuet / daß er seine
Freu-

Freude nicht wohl außreden kan. Ein solcher Mensch hat auß dem Erkantniß und Glauben seines Heyls Göttliche Freude. Sein Hertz lebet und hüpfet in Gott seinem lieben himmlischen Vatter. Solch eine Freude ist der Anfang des ewigen Lebens: Aber sie wird durch den Teuffel und Welt in uns weidlich zerstöret. Dann diß herrliche Reich Gottes kan der Teuffel in uns nicht leyden. Das andere Leben wird angehen am Jüngsten Tag in der Auferstehung der Todten / dann in derselben werden wir einen neuen verklärten Leib gewinnen der Söñen gleich. *2c.*

Anaxagoras is Serpensve Epidaurius, quicquid atramenti in hâc nive videt, clariùs quoque ostendat. Nihil enim monstri latet hîc contra Scripturam & Libros Symbolicos, nec aliud dicitur, quàm quod Theologi Orthodoxi hactenus magno numero adducti, uno ore dixerunt. Nedum distinctione Beatitudinis partiali & graduali, Gratia cum Gloria, via cum Patriâ, solumve cum polo confunditur. Consona his & in Catechismo Palatino Discipulus respondet: *Se in presentia vite aeternae initia in corde suo persentiscere & credere futurum, ut post hanc vitam plenâ perfectâq; beatitudine potiatur.* Id tamen in Examine I. Meisner Theologus Wittebergensium quàm maximè Orthodoxus deq; cathedrâ Lutheri longè meritissimus nullo notavit obelo, sed tantùm ut *ζήτημα* altioris indaginis in medio reliquit, pag. 1068. Et hîc subsistimus, problema Bernhardsi verbis, ex serm. V. in vigil. Nativ. Christi obsignantes: *Gaudete in Domino semper, iterum dico, gaudete. Gaudete de exhibitione, iterum gaudete de permissione, quoniam & RES plena gaudio & SPES plena gaudio est. Gaudete quia jam percepistis dona sinistra, gaudete, quia jam expectatis premia dextra.*

SOLI DEO GLORIA.